

Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško, ki je nastala kot vseljudsko gibanje v času oborožene borbe proti fašistični Nemčiji, stoji na tradicijah narodnoosvobodilne borbe slovenskega naroda in se bori za dosledno uresničitev vseh nacionalnih in socialnih pravic, ki po načelih resnične demokracije pripadajo koroškim Slovencem kot delu celokupnega slovenskega naroda.

Iz programa Osvobodilne fronte

Iz pridobljenih trdnih pozicij gre Osvobodilna fronta v širino

S prvega Kongresa Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško

Preteklo nedeljo je zasedal v dvorani pri Krutzwirthu v Celovcu I. Kongres Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško. Izvoljeni delegati in gostje so bili razen nekaterih, ki pa so se po večini oprostili, polnoštevilno zastopani.

Kongres je ob burnem odobravanju in ovacijah začel predsednik POOF tov. dr. France Petek, ki je pozdravil navzoče delegate in goste ter ugotovil, da je bil Kongres pravilno sklican in da je sklepčen.

Po izvolitvi delovnega prezidija in volivne komisije, ki je dobila nalogo, da prouči predloge za novi Pokrajinski odbor OF, je povzel besedo tov. dr. Franci Zwitter, ki je podal zunanje politično poročilo. Dejal je:

Sovjetska zveza se dosledno bori za mir

Po končani drugi svetovni vojni je bilo pričakovati, da bo nečastni konec fašističnih napadalcev brezno vplival na vse tiste, ki so v imenu svojih profitov in privilegij vedno pripravljani, da žrtvujejo tudi potoke človeške krvi. Toda cela vrsta dejstev in dogodkov povojnih let v Evropi in po vsem svetu kaže, da vladajoče reakcionarne plasti v ZDA in Angliji zmage nad Nemčijo in Japonsko niso ocenili kot zgodovinski poraz sil agresije in fašizma, temveč le kot odpravo konkurentov, ki so bili v napotje uresničitvi angloameriških načrtov za svetovno oblast. Danes lahko ugotovimo, da je bilo prav zadnje leto jasne in nedvomne opredelitve sveta v dva nasprotujoča si tabora.

Pod vodstvom Sovjetske zveze in držav ljudske demokracije so sile demokratičnega protimperialističnega tabora dosledno in neomajno nadaljevale svojo borbo za trajen mir in varnost narodov in hkrati za pošteno mednarodno sodelovanje, ki sloni na medsebojnem spoštovanju in na enakopravnosti pogodbenikov, na vestnem izvrševanju doseženih sporazumov in na priznavanju nacionalne neodvisnosti malih in velikih narodov.

Na drugi strani pa so pod vodstvom angloameriškega bloka sile protidemokratičnega, imperialističnega tabora nadalje izpodkopavale osnove mednarodnega sodelovanja in z ustrahovanjem in vznemirjenjem vsega sveta intrigirale proti miru in mednarodni varnosti.

Dogodki leta 1948 so dokončno razkrinkali resnični značaj politike vladajočih plasti zapadnega imperialističnega bloka. Te sile so pričele zadnje leto z nebrzdano klevetniško kampanjo proti voditeljici demokratičnega tabora Sovjetski zvezi. Signal za to kampanjo je bila objava perfidno izbranih nacističnih dokumentov iz druge svetovne vojne po ameriškem zunanem ministrstvu s sodelovanjem zunanjih ministrstev Anglije in Francije. Resnične cilje te kampanje pa je takoj odkril in razkrinkal Informacijski biro Sovjetske zveze z objavo zgodovinskih dejstev pod naslovom »Potvarjalci zgodovine«. Ob koncu leta se je dogodil v svojem cinizmu nezaslišan v mednarodnih odnosih do sedaj še nepoznani primer. Angloameriški blok in njegovi sateliti so na Glavnem zasedanju Organizacije združenih narodov odklonili pravični sovjetski predlog, da se naj prepove atomsko orožje in zmanjša oboroževanje velikih sil.

V to vsekakor nevarno mednarodno si-

tuacijo so zadonele naslednje besede generalisima Stalina kot resen opomin vsemu človeštvu: »Politika današnjih voditeljev ZDA in Anglije je politika napadalnosti, politika izživanja nove vojne.« S to ocenitvijo, ki prikazuje navadno pod krinko miroljubnosti nastopajoče vojne hujskače v njihovi pravi podobi, je Stalin izdal proglas za mobilizacijo in strnitev vseh sil, ki so na braniku miru. Te sile so neizmerne. Njihova aktivnost je porok za to, da bodo temni naklepi netilcev nove vojne doživeli sramotni poraz. Stalin ni izpovedal samo prepričanja vseh sovjetskih narodov, temveč hkrati misli milijonov poštenih ljudi po vsem svetu, ko je izjavil:

»Vse preveč svežo so še v spominu ljudstev strahote zadnje vojne in premočne so družbene sile, ki so na braniku miru, da bi jih premagali Churchillovi učenci v napadalnosti in jih pognali v novo vojno.«

Borba miroljubnih in naprednih sil proti vojnim hujskačem, proti odkriti in zakrinkani fašistični reakciji je v zadnjem letu dobila ostrejšo in jasnejšo obliko. Dejstvo je, da so te sile v teku zadnjega leta narasle. Zlasti dosledna in odločna miroljubna politika Sovjetske zveze in novih ljudskih demokracij je prekrizala atentate mednarodne reakcije na svetovni mir in manevre z »hladno vojno« ter krepila v svobodoljubnih množicah vseh dežela prepričanje, da špekulantje oboroževanja in pustolovski vojni strategji tudi v bodoče ne bodo uspeli s svojimi načrti.

Ko je nato govoril o razvoju v posameznih deželah, omenil borbo med dvema nasprotujočima si taboroma — med imperialističnim in protimperialističnim — poudaril razbijaško delo delegacij imperialističnih in kapitalističnih držav na tretjem zasedanju Generalne skupščine Organizacije združenih narodov, ki so s svojo glasovalno večino prepovedale, da bi OZN sprejela sovjetske mirovne predloge in ko je nakazal prizadevanja imperialističnih sil, ki bi rade zanetile novo vojno, na splošno, je glede na predstoječe ponovno razpravljanje o avstrijski državni pogodbi, ki se bo začelo 7. februarja v Londonu, nadaljeval:

»V luči mednarodnega položaja moramo presojati tudi to vprašanje in ga vzeti nadzve problematično. Zavedati se namreč moramo, da avstrijsko vprašanje nikakor ni izločeno iz ostalega mednarodnega položaja in je njegova rešitev odvisna v

prvi vrsti od medsebojnih odnosov vseh sil. Naj so zato domnevanja in ugibanja reakcionarne sveta okoli tega vprašanja in predvsem okoli vprašanja Slovenske Koroške v zvezi z resolucijo Informbiroja še tako čudna — njih namen je prozoren — za nas koroške Slovence je vprašanje popolnoma jasno. Pod vodstvom Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško smo postali del naprednega demokratičnega gibanja, ki ga vodi Sovjetska zveza, kate- re mednarodna avtoriteta in vpliv na mednarodne zadeve se dviga iz dneva v dan. V svojem govoru na svečani seji moskovskega Sovjeta ob 31. obletnici Velike oktobrske socialistične revolucije je Molotov spregovoril tudi o vedno večji vlogi narodnoosvobodilnih sil in izjavil: »Samo zagrizeni sovražniki napredka človeštev lahko mečejo temu narodnoosvobodilnemu gibanju polena pod noge«. Na vseh dosedanjih konferencah štirih velih o Avstriji je Sovjetska zveza tudi dosledno pokazala popolno razumevanje za našo borbo in stalno podpirala naše zahteve po priključitvi k FLR Jugoslaviji. Zato lahko z upanjem gledamo v bodočnost. Vemo, da so slej ko prej z nami v naši zahtevi in borbi vsi jugoslovanski narodi, s katerimi smo skupaj prelivali kri, ki so pod vodstvom maršala Tita v borbi proti okupatorju pokazali neprekosljivo junaštvo in ki danes z enakim junaštvom obnavljajo in izgrajujejo državo delovnega ljudstva in

socializma. Svoj širokozasnovani ekspozé v razpravi o proračunu je končal podpredsednik zvezne vlade in minister za zunanje zadeve FLRJ Edvard Kardelj:

»Če si ogledamo stvari v celoti, lahko gledamo s popolnim zaupanjem v bodočnost; kljub številnim nasprotjem in zaostritvi v mednarodnih odnosih vidimo, da se sile miru demokracije in napredka stalno krepe. Na vzhodu se prebujajo velikanske revolucionarne in ustvarjalne energije zatiranih kolonialnih in polkolonialnih narodov. Povezano z drugimi demokratičnimi silami postaja delavsko gibanje klub pritisku reakcije činitelj v nekaterih najvažnejših kapitalističnih državah. Kljub nasprotjem v zvezi z resolucijo Informbiroja postaja enotna fronta socialističnih in ljudskodemokratičnih držav s Sovjetsko zvezo na čelu neomajna v boju proti sovražnikom miru, proti imperialistični ekspanziji in proti napadam sovražnikov socializma. Sile imperializma so vezane tako, da ni nikakega dvoma, da bo znalo in moglo miroljubno človeštvo zlomiti vojnouhujskaške spletke sovražnikov miru in napredka.«

V tem mednarodnem taboru pristašev miru in demokracije, ki se pod vodstvom Sovjetske zveze vedno bolj utrjuje in spreminja v veliko nepremagljivo silo, pa je tudi naše mesto in s tem tudi naša lepša, svetlejša bodočnost, ki nam bo prinesla svobodo.

Poskusi reakcije, da bi razbila enotnost koroških Slovencev, so se izjalovili

Tov. Andrej Haderlap, ki je za časa aretacije sekretarja POOF tovariša Karla Prušnika — Gašperja vršil dolžnosti sekretarja, je nato podal organizacijsko poročilo Pokrajinskega odbora. Med drugim je dejal:

»Če se ozremo nazaj na dobo od zadnjega Pokrajinskega plenuma do danes, moramo nujno ugotoviti, da je bila poleg zmag in dobro uspešnih akcij to tudi doba polnih preiskujenj za našo organizacijo. Ves čas od leta 1945 do danes so se avstrijski reakcionarji krogi in naši domači izdajalci trudili, da bi našo napredno gibanje zatrli, koroške Slovence od borbe za priključitev oddvojili in jih v borbi za razširitev napredne ideje v najširše ljudske množice omajali. Z vsemi silami so se trudili, poslušajoč se pri tem raznih metod, da bi, če jih že ne morejo popolnoma zatreti, razbili vsaj njihovo enotnost, končno pa jih povedli na staro linijo ponižnosti, potrpljenja in tako imenovanega sporazumaštva.

Ker so jim v prejšnjih letih taki poskusi izpodleteli in so na vsej črti doživeli strahoten polom, so si ti gospodje lanskega leta zadali nove naloge, ki so jih tudi takoj pričeli konkretno izvajati. Prvi tak poskus je bila ustanovitev »nove« Mohorjeve družbe. Do tega jih je privedla naslednja misel: Mohorjeva družba na Koroškem je bila ustanovljena leta 1853 in je v vrstah koroških Slovencev ki še danes radi čitajo njene knjige in se po večini še prištevajo kot njeni udje, močno zakoreninjena. Večina od teh je obenem včlanjena v Osvobodilno fronto. Z izdajanjem knjig in drugih publikacij, naperjenih predvsem proti naprednemu gibanju koroških Slovencev, pridobiti vse člane OF na svo-

jo stran in s tem Osvobodilno fronto oslabiti tako po njenem številu, kakor tudi po njeni udarnosti, to je bila »skromna« želja teh gospodov. Pri tem pa so pozabili, da slovenski narod na Koroškem danes drugače misli kot je mislil nekoč, in da zna točno razlikovati napredno od nazadnjaškega in da ne verjame več praznim besedam, temveč hoče videti dejanja.

Pokrajinski odbor OF je že iz vsega početka razgalil temne namene te »družbe« in prav nič se ni motil. Jasno in odločno smo takrat dejali: Odklanjamo to Mohorjevo družbo, ker je protinardna, in se v njenem ozadiju skriva napram koroškim Slovencem sovražno razpoloženi škofijski ordinariat ter reakcionarji Vinko Zwitterjevega in Tischlerjevega kova. Dejstvo, da je Vinko Zwitter član odbora Mohorjeve družbe, upravitelj Mohorjevih hiš in urednik Mohorjeve revije ter da ima pri odboru glavno besedo Tischler, nam pove vse. Celovško Mohorjevo družbo karakterizira tudi dejstvo, da zbira v Ameriki sredstva za nakup tiskarskih strojev za Mohorjevo tiskarno zloglasni pater Odilo, ki je svoječasno s prižnic slovenskih cerkva na Koroškem klevetal novo Jugoslavijo in hujskal proti Osvobodilni fronti.

Hkrati s ustanavljanjem Mohorjeve družbe pa sta v sami Osvobodilni fronti špekulativno delo in kompromisarska politika gospoda dr. Tischlerja dosegla višek. Pokrajinski odbor je bil prisiljen zaradi tega, da ga izključi iz odbora in iz organizacije. S tem odločnim korakom je pokazal, da v svojih vrstah ne trpi špekulantov in izdajalcev lastnega naroda. Nekaj časa pozneje je Tischlerja izključila in ga kot predsednika odstavila tudi Slovenska prosvetna zveza.

[z pridobljenih trdnih pozicij gre Osvobodilna fronta v širino

Ker niso uspeli, da bi koroške Slovence razdvajali potom Mohorjeve družbe, in ker so se vsi razbijaški poskusi g. Tischlerja izjalovili, sta to nalogo prevzeli deželna vlada in ostala avstrijska reakcija. To smo jasno videli na občnem zboru Slovenske prosvetne zveze, kjer so se varnostni organi trudili, da bi potom aretacije tovariša Košutnika prišli do zapisnika, in kasneje, ko je deželna vlada s svojim odlokom razveljavila občni zbor. Svoj delež k temu so doprinali avstrijski reakcionarni časopisi, ki so z različnimi parolami o »puču v SPZ« itd. poskušali povzročiti med našim ljudstvom zmedo in ga varati. Proti vsemu temu, posebno pa proti ravnanju deželne vlade so z našo pomočjo Slovenska prosvetna zveza in prosvetna društva na terenu povedla najodločilnejši boj. Rezultat tega je bil, da je deželna vlada morala svoj odlok o neveljavnosti občnega zbora preklicati in da je tudi ta druga njihova ofenziva popolnoma propadla.

Ker so tako pri prvi kot zadnji akciji doživeli poraz, jim ni preostalo nič drugega, kot se poslužiti še ostrejših oblik nasilja: puškinih kopit, fašističnih Wurfkomand, serijskih zaporov, preiskav itd. V ta namen so ustanovili in potrdili celo fašistično organizacijo BHS, ki je organizirala tolbe, ki so motile naše prireditve, zahrbtno napadale posamezne aktiviste in funkcionarje ter posamezna oddeljena poslonja. Vendar slovensko ljudstvo ne obsoja samo napadalcev, temveč prav tako in predvsem oblasti, ki so za takšna dejanja soodgovorne, ker zločincev niti niso pozvale na odgovornost niti jih kaznovale, temveč so ustanovitev BHS-a pozdravile, napadalce pa ščitile. BHS je izdajal tudi svoj časopis, ki je imel nalogo, da z lažmi in klevetami diskreditira vodstvo Osvobodilne fronte. Pa tudi to je bilo brezuspešno. Naše vodstvo vživa zaupanje našega ljudstva — »Unsere Heimat« pa že davno ne izhaja več. To pa je nedvomno uspeh vztrajne in odločne borbe našega ljudstva, ki se ni ustrašilo napadov in zaporov, naproti, vsakdo je prišel iz zaporov še bolj prekaljen in trden in se še odločneje postavil na branik, svobode in enakopravnosti svojega naroda zavedajoč se, da se narod osvobodi samo z odločno in brezkompromisno borbo.

Osvobodilna fronta nam jamči popolno osvoboditev izpod tujeja jarma

Nato je tovariš Andrej Haderlap nakazal nekaj števil, ki pričajo o uspehih, ki jih je Osvobodilna fronta zabeležila v minulemu letu. Od začetka 1948. leta do danes je bilo po podatkih, ki jih je zabeležil sekretariat POOF, 1128 različnih sestankov in prireditev s skupno udeležbo 117.193 ljudi. Te številke pa ne odgovarjajo popolnoma dejanskemu stanju, ker so upoštevane samo tiste, ki jih je registriral sekretariat POOF. Niso všteti sestanki množičnih organizacij, prav tako ne sestanki, ki so jih imeli okraj oziroma občine samostojno, n. pr. plenumi, konference, ljudske univerze itd.

V minulemu letu je nam kljub težavam tudi uspelo, da smo preselili v Celovec naše edino glasilo Slovenski vestnik. S preselitvijo in s tem, da je Slovenski vestnik prišel v Celovec izhajati dvakrat tedensko, nam je bilo omogočeno, da smo naše prebivalstvo hitreje obveščevali o važnih dogodkih.

V preteklem letu smo na Dunaju organizirali tudi tri tiskovne konference, kjer smo kakor avstrijsko tako tudi svetovno javnost obveščali o zatiranju koroških Slovencev. Avstrijski reakcionarni novinarji so preko svojih listov sicer poskušali s svojimi zastarelimi frazami, obrekovanjem in klevetanjem različnih referentov zmanjšati pomen teh konferenc, vendar so se vsi ti poskusi izjalovili. Rezultat tiskovnih konferenc je bil ta, da so vsi listi naprednih držav pisali o borbi koroških Slovencev in o njihovem nacionalnem in socialnem zatiranju.

Mogočen uspeh našega organizacijskega dela predstavljajo tudi lanskoletni ljudski tabori v Globasnici, Št. Janžu v Rožu, Pod Jerbergom in na Brnci, kjer je naše ljudstvo manifestiralo svojo voljo, da hoče biti priključeno k matični zemlji. Hkrati je dalo primeren odgovor vsem tistim, ki trdijo, da je na Slovenskem Koroškem samo peščica plačancev, ki hočejo priključitev.

Ko je na kratko omenil delo naših množičnih organizacij v preteklem letu, je tov.

Poleg tega so avstrijske oblasti še na drugih področjih poskušale ovirati naše delo kot n. pr. pri gradnji prosvetnega doma v Žitari vasi. Dolgotrajna je bila borba za gradbeno dovoljenje, ki so ga oblasti izstavile šele, ko je naša mladina šla na deželno vlado in tam odločno postavila svojo zahtevo. Sledile so še druge manjše ali večje akcije, vendar vse z istim ciljem: razbiti našo strnjeno, vnesti v naše vrste malodušje in strah pred bodočnostjo, skratka, razbiti našo, v borbi za združitev z matičnim narodom v svobodni domovini ustvarjeno enotnost. Vsemu temu pa se je pridružil še škofijski ordinariat v Celovcu, ki je svoje sovraštvo do naprednega slovenskega delovnega človeka izrazil predvsem v zahtevi po odstranitvi partizanskega spomenika v Velikovcu, o čemur napisa »Padlim za svobodo v borbi proti fašizmu«, zavedajoč se, da bo s tem najbolj žalil nacionalni čut koroških Slovencev, ki so v narodnoosvobodilni borbi za svojo svobodo doprinali največje žrtve. Okrajno glavarstvo je svojčas na to zahtevo pristalo in izdalo odlok o odstranitvi napisu. Branili pa smo naš spomenik in ga obranili, zavedajoč se, da branimo svetinjo našega naroda.

Mi se dobro zavedamo, da se bodo tak in podobni poskusi domače reakcije in avstrijskih oblasti nadaljevali. V nezmanjšani meri in v vsakovrstnih oblikah. Uspeh oziroma neuspeh takih poskusov pa je tudi v bodoče odvisen samo in edino od budnosti našega ljudstva, njegove vztrajnosti, politične zrelosti in željo po boljši in lepši bodočnosti.

Za tem, da bi razbili našo enotnost, naši nasprotniki težijo že ves čas naše borbe, kajti zavedali so se in se zavedajo, da smo koroški Slovenci postali drugačni, da smo postali novi borci za svobodo in enakopravnost, ki smo se prekalili v naši oboroženi borbi.

Zato je naša glavna naloga, da kakor do sedaj, tudi v bodoče čuvamo in utrjujemo našo enotnost. Za reakcijo naj bo Osvobodilna fronta tudi v bodoče neporušljiva barikada, ki jo drži vse delovno ljudstvo Slovenske Koroške.

Andrej Haderlap ob zaključku svojega poročila dejal:

»Kljub temu, da smo v našem delu morali premostiti velike težave, smo v preteklem letu zabeležili ogromne uspehe. Naleteli pa smo na nove težave. Po objavi resolucije Kominformbiroja so nekateri funkcionarji deželnega vodstva KPA za Koroško poskušali, da bi nas speljali z naše borbene linije, nas od našega ljudstva oddvojili ter nas v naši borbi za priključitev k Jugoslaviji omajali. Prepričani v pravilnost linije vodstva jugoslovanskih narodov pa smo ostali zvesti maršalu Titu, tradicijam naše partizanske borbe in našemu ljudstvu. Čeprav nas je ta spor stal mnogo drgocenega časa, nam zato ni žal, ker smo ohranili našo borbena enotnost in se še bolj trudili. Vemo, da nas tudi v bodoče čakajo težke naloge, vemo, da sovražnik nikdar ne miruje in samo čaka, kdaj in kje nam bi zadal nov udarec, vemo tudi, da so naši domači izdajalci na novem pohodu proti nam. Če pa mislijo, da jim bomo nasledili, se bridko motijo. Kakor so doživeli poraz vse njihove dosežke mahinacije, tako se bodo izjalovili tudi vsi njihovi nadaljnji poskusi razbijanja naše enotnosti in strnjivosti v Osvobodilni fronti. Ta hlapčevska družčina naj se končno zaveda, da narod, ki ima za seboj težko oboroženo borbo proti fašizmu in ki se enoten v naprednem taboru tudi danes bori za svoj prevzvišeni cilj, ne more biti in ne bo uničen, še manj pa, da se bo prodal največjemu sovražniku svobode in enakopravnosti — imperializmu.

Naši uspehi v preteklem letu so bili veliki, dosegli pa smo jih le, ker smo bili v naši borbi bodisi na političnem, kulturnem ali gospodarskem področju, enotni in strjnjeni.

Zavedati se moramo, da nas v bodoče čakajo še težke naloge. Zato je potrebno, da bomo še bolj budni, strjnjeni in enotni v naši vseljidski organizaciji Osvobodilni fronti za Slovensko Koroško, ki nam jamči, da bomo našo borbo končali s popol-

no osvoboditvijo izpod tujeja jarma ter da se bo stoletja izkoriščano in tlačeno slovensko ljudstvo na Koroškem priključilo k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

Referat tovariša Andreja Haderlapa so delegati sprejeli z navdušenim odobravanjem in ovacijami Osvobodilni fronti, maršalu Titu in novi Jugoslaviji. V diskusijo,

V NOB je OF ustvarila sodelovanje slovenskega in avstrijskega ljudstva

Nato je povzel besedo tovariš Franjo Ogris, ki je v obširnem referatu analiziral politični položaj na Slovenskem Koroškem. Dejajle je med drugim:

»Današnji Kongres Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško ima tudi nalogo, da v luči splošne politične situacije v svetu pravilno presodi zunanje pogoje in okoliščine, v katerih koroški Slovenci preko svoje zakonite politične predstavnice uveljavljajo svoja stremljenja in cilje. Preceiniti bo moral vse tiste zunanje in notranje činitele, ki pozitivno ali negativno vplivajo na razvoj in razmah nacionalno revolucionarnega gibanja slovenskega ljudstva na Koroškem. Šele na podlagi stvarne presoje političnega položaja si bo Kongres lahko začrtal solidne smernice in ustvaril potrebne sklepe, ki bodo zajamčili Osvobodilni fronti tudi v bodoče uspehe in že v naprej preprečili pomanjkljivosti, ki bi lahko zavirale in hromile njeno delo.

V analizi političnega položaja bo potrebno, da se tudi nekoliko ozremo nazaj na čas, ki so se koroški Slovenci v okviru Osvobodilne fronte slovenskega naroda pričeli vključevati v oboroženo borbo proti fašizmu. To je bil čas, ko je na Slovenskem Koroškem zavaladalo brutalno nasilje Maier-Kaibitschevega in gestapovskega režima, ki so si ga koroški velenemški šovinisti po dolgoletnih predpripravih zamislili kot učinkoviti smrtonosni udarec za dokončno likvidacijo koroških Slovencev. Brez politično zrelega vodstva so takrat sprva posamezni zavedni sinovi koroškega slovenskega delovnega ljudstva, pozneje pa čedalje širše plasti koroških Slovencev pričele spoznavati potrebo vključevanja v aktivno borbo proti fašističnemu nasilju. Osvobodilna fronta, ki je nastala po zaslugi Komunistične partije Slovenije, ni zaman pozvala vsega slovenskega ljudstva na oboroženo borbo kot edino možno obrambo pred navalom fašističnih okupatorjev, ki so ogrožali nadaljnji obstoj številčno malega slovenskega naroda. Narodno zavedni del koroških Slovencev, ki si je kljub dolgotrajni načrtni germanizaciji ohranil zavest skupnosti z narodno celoto, je v času najtežje zgodovinske preizkušnje spoznal v Osvobodilni fronti svojega edino pravega in zanesljivega vodnika. Saj je Osvobodilna fronta že v svojih temeljnih točkah proklamirala za cilj svoje borbe osvoboditev in združitev vseh Slovencev, cilj torej, ki so si ga koroški Slovenci v zahtevi po »Združeni Sloveniji« postavili že v revolucionarnem letu 1848, a ga slovenski narod zaradi posebnih zgodovinskih pogojev pod vodstvom buržoazije, ki se je na najrazličnejše načine vedno povezala z nacionalnim nasprotnikom, nikdar ni mogel uresničiti. Narodno zavedni del koroških Slovencev se je torej vključil v borbo Osvobodilne fronte predvsem na osnovi nacionalne vsebine njenega programa, ki je naka-

ki je sledila organizacijskemu poročilu, so posegli številni tovariši, ki so izvajanja tov. Haderlapa še izpopolnili.

Tov. Janko Ogris se je nato zahvalil staremu Pokrajinskemu odboru za njegovo delo in dejal, da uspehi v naši borbi, ki so razvidni iz organizacijskega poročila, pričajo, da je Pokrajinski odbor v preteklem letu v polni meri izpolnil naloge, ki jih je pred njega postavljalo ljudstvo. Predlagal je, naj ga Kongres razreši teh dolžnosti. Vsi delegati so se s tem strinjali in soglasno izrekli razrešnico staremu Pokrajinskemu odboru.

zaval pot do uresničitve njegovih nacionalnih teženj po združitvi z narodno celoto.

Vsi pa vemo, da so v partizanski borbi in v Osvobodilni fronti gledali svojo rešitev izpod fašistične tiranije tudi mnogi nezavedni koroški Slovenci in da so jo aktivno in stvarno podprli. Predvsem je bil to proletarski in polproletarski element, ki se v svojem bednem socialnem položaju nikdar ni mogel dokopati do nacionalne zavesti ali pa jo je v gospodarski odvisnosti od svojega nacionalnega in socialnega tlačitelja moral zatajiti in jo je s časom izgubil. Do teh ljudi (deloma so bili to delavci, deloma pa kočarji in revnejši kmetje) ni prišla Osvobodilna fronta na osnovi svojega nacionalnega programa, temveč v prvi vrsti na osnovi socialne vsebine in na osnovi demokratične širine, ki je bila izražena v načelih Osvobodilne fronte in partizanskega pokreta. Ti narodno nezavedni mali ljudje so upravičeno gledali v Osvobodilni fronti tistega činitele, ki jim bo po zmagi nad fašizmom z uresničevanjem svojih dosledno demokratičnih in socialnih ciljev omogočil dvig iz gospodarske zaostalosti in jim z revolucionarno odpravo osnov, ki omogočajo socialno in gospodarsko zatiranje, omogočil dvig na človeka dostojno višino.

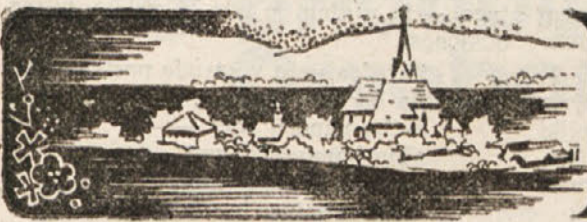
V času oborožene borbe pa je Osvobodilna fronta na Koroškem žela še večje uspehe. Na osnovi širokega antifašističnega programa je uspela ustvarjati temelje za bratsko sodelovanje in enotnost slovenskega in avstrijskega delovnega ljudstva v skupni borbi proti skupnemu sovražniku nemško-avstrijskemu fašizmu. Na tej osnovi so se vključevali v aktivno oboroženo borbo Osvobodilne fronte tudi posamezni avstrijski tovariši, mnogi Avstrijci v večjih središčih Slovenske Koroške, predvsem pa v Celovcu samem, pa so skupno s tamošnjimi slovenskimi antifašisti povezani v enotne antifašistične odbore na najrazličnejše načine nudili našim partizanom pomoč in podporo.

Z zmago nad fašizmom, h kateri je ljudstvo Slovenske Koroške doprineslo svoj častni delež in dragocene žrtve, je Osvobodilni fronti in partizanski vojski za krajšo dobo uspelo uresničiti cilje, ki jih je proklamirala ob svojem nastanku. Osvobojen je bil ves teritorij, kjer strnjeno prebivajo Slovenci. Tudi na severnih mejah slovenskega ozemlja so vihrale naše trobojnice s simbolom svobode v naših centrih in vaseh pa so pričevali z delom naši ljudski odbori. Kmalu pa so višji interesi miru in mednarodnega sodelovanja narekovali umik Jugoslovanske armade iz Slovenske Koroške. Osvobodilni fronti za Slovensko Koroško je bilo sicer omogočeno javno udeleževanje, ni pa dobila enakopravnega položaja in tistih pravic, ki so jih nudile zavezniške zasedbene sile avstrijskim strankam.

Dokazali smo, da nočemo več hlapčevati stoletnemu zatiralcu

Tako se je po končani oboroženi borbi Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško znašla pred novimi težkimi nalogami. Kljub svojemu široko demokratičnemu in globoko socialnemu ter gospodarsko-kulturnemu programu se je morala v danem položaju zožiti v svojem delu na tista področja, ki jih je dana situacija narekovala kot posebno pereča. Spriče ogrožanja največje pridobitve NOB, to je z orožjem izbojevanje pravice do združitve koroških Slovencev z matičnim narodom, je morala Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško postaviti v ospredje svojega dela manifestativno izražanje slovenske javnosti za priključitev k FLRJ. To je bilo nujno potrebno že z ozirom na predstojajočo konferenco o vprašanju avstrijske pogodbe, ki vključuje tudi vprašanje bodoče pripadnosti spornega ozemlja Slovenske Koroške. Zavedno slovensko ljudstvo je samo ob-

čutilo to potrebo in z navdušenjem sledilo svoji politični predstavnici Osvobodilni fronti. Neštete mogočne javne priključitvene manifestacije narodno zavednih množic, številne resolucije, brozjavne zahteve in spomenice na Aliirani svet, na zasedanje zunanjih ministrov in njihovih namestnikov so vedno znova dokazovale demokratičnemu svetu, da ljudstvo Slovenske Koroške noče več hlapčevati stoletnemu zatiralcu, da se ogorčeno bori proti nadaljnjim poskusom nacionalnega in social. zatiranja in da hoče končno svobodno živeti v svoji lastni svobodni, napredni in resnično demokratični državi. Hkrati je slovensko ljudstvo dajalo s tem novi Jugoslaviji vedno znova najučinkovitejšo oporo pri utemeljevanju svojih zakonitih pravic do ozemlja in ljudstva Slovenske Koroške. Z neizpodbitnimi dokazi (Nadaljevanje na 5. strani.)

Po naši zemlji!

Z ljudske univerze v Rinkolah

Vse naokrog sprašena, globoko preorana črna strnišča, s hlevskim gnojem pokrite travnike in tako bohoto zarasla zelena ržišča spremljajo mojo pot v oddaljeno tiho vas — v Rinkole. H kmetu Kajžru sem prišel. Po prirčnem pozdravu z očetom in njegovim sinom, se podam v hišo, kjer me čaka drugo presenečenje. Velika soba je polna deklet, sklonjenih ob živalnih strojih in nad knjigami ter ob šolski tabli s »strogo« gospodinjsko učiteljico Milko Hartmanovo, ki vodi tam gospodinjsko-kuharski tečaj. Še pred svojim referatom me hišni gospodar popelje v shrambo za stroje, katerih je tu toliko kot na kaki razstavi, na skedenj in v hleve. »Da boš znal svoj referat pravilno in krajevnim razmeram primerno podati,« meni gospodar. In Kajžer je začel pripovedovati in razlagati:

»Pred desetletji je bila naša vas silno zaostala. Pomanjkanje so trpeli ljudje in živina. Polja so bila pretežno posejana s slabim nedonosnim žitom in lečo, ki je bila značilna za slabe, peščenate zemljinne Podjune. Kot mladenič sem stalno ugalbal in tuhtal, kako bi našo bedno gospodarsko stanje izboljšali. Tako sem prišel nekoč v sosedno Strpno ves k naprednemu staremu možaku, ki je pridno prebral Bleiweisove »Ljubljanske novice« in ki je že takrat spoznal, da nas more gospodarsko rešiti samo izboljšano pridelovanje krme. Kupil sem nato v Celovcu ob najhujšem odporu in srdu rajnkega očeta za 30 goldinarjev 30 kg travnega semena in ga posejal na enem oralu njive. Ko pa

smo pridelali na tej njivi 8 velikih vozov žlahtnega sena, je bil doma z mojim prizadevanjem led prebit. Sosedje so še vedno zmajevali z glavami in kritizirali. Toda ko so pridelki na naših umetnih travniških ob istočasnem pridelovanju travnih semen stalno rastle, in ko je začela tudi pri nas živina bolj uspevati in je postala bolj mlečna, so me začeli tudi sosedje drug za drugim posnemati. Od takrat se je položaj v naši vasi izboljšal. Cela vas je začela pridelovati travno seme, urejevati umetne travnike in omejevati pridelovanje žita ter opuščati setev leče, ki je za revščino naše zemlje tako značilna. Dočim smo prej uporabljali pri nas od naših okoli 16 ha plodne zemlje samo 2 ha za travnike in 14 ha za žito, sejemo sedaj žito in okopavine samo na 8 ha. 8 ha pa je stalno določenih za umetne travnike. Zboljševati živinorejo pa sem začel na ta način, da sem pred 40 leti kupil na Lužah prvovrstnega bika. Danes imam v hlevu najlepšega plemenjaka, vendar samo za domačo vas, da se ne zanese od drugod kužno vnetje. Bil sem stalno tudi član živinorejske zadruga. V času zadnje vojne sem imel v hlevu kravo, ki je dala na leto pri doma pridelani krmi 3.400 litrov mleka. Iz Celovca je bila najavljena komisija, da bi vpisala kravo v glavni rodovnik, pa so jo nacistični veleposestniki v mestu odvrgli, češ, kaj bi gospodarsko podpirali slovenskega kmeta. Zaradi tega sem iz zadruge izstopil. Danes me hočejo šovinistični pliberški živinorejci pregovoriti, da

bi spet pristopil, pa ne maram več. Ugotovil sem, da smemo sicer v zadruga plačevati redne pristojbine, če pa imamo kak lep zarod, ki bi prišel v poštev za plemo, nas ne poznajo in privlečejo k nam za drag denar druge in tretje vrste plemensko živino iz nemških okrajev.

Glede na gospodarski napredek sem vedno na tekočem. Vsako leto obiščem napredne gospodarje, da povzamem vse morebitne gospodarske novosti.

Ko sem začel potem na ljudski univerzi razlagati zbranim gospodarjem in dekletom o modernizaciji gospodarskih stavb, o sušenju na švedskih sušilnih pripravah, o potrebi prašenja semena s preparati živega srebra itd., je bilo vse to pristojnim, naprednim, inteligentom rinkolškimi kmetom že znano. Referat je zato izzvenel v toliko bolj prisrčen razgovor.

Ob misli pa, da je ta zdravi, silno nardarjeni in napredni slovenski rod še nadalje tlačeni od germanizatorjev in je še vedno izpostavljen gospodarskemu izkoriščanju, sem se še vselej zavedal potrebe, da nadaljujemo svojo borbo za nacionalno in socialno osvoboditev. To je tudi poudaril nepričakovano in nenadno v našo sredo dospeli drugi govornik, vedno vedri Bicejnov oče. Ob zaključku so dekleta pod vodstvom Milke Hartmanove zapele nekaj ubranih slovenskih narodnih pesmi. Ob teh lepih vtisih so vsi navzoči sklenili, da bodo polnoštevilno prišli tudi na naslednjo predavanje ljudske univerze, kjer bodo predavali še drugi tovariši.

Kje se nahajajo slovenski duhovniki

Znano je, da krško škofijstvo vedno bolj uvaja nem. bož. službo na ozemlju Slovenske Koroške. Škofijstvo se rado izgovarja, da nima slovenskih duhovnikov. K temu je treba pribiti, da v nemškem delu škofije deluje pet slovenskih oziroma slovensčine zmožnih duhovnikov. Poleg tega se nahaja izven celovške škofije, v drugih škofijah, po eden duhovnik v graški, dunajski in solnograški škofiji in eden v Švici in na Bavarskem. Oni v solnograško škofijo je bil prestavljen menda zaradi tega, ker se je

po svojem povratku iz Jugoslavije preugodno izražal o tamkajšnjih razmerah.

Tako torej stojijo zadeve. Celovško škofijstvo nima interesa, da bi nastavilo one slov. duhovnike na slov. ozemlje, ki so zmožni domačega jezika, da bi našemu ljudstvu oznanjali vero v materinščini, temveč se je stavilo popolnoma na razpolago velenemškemu germanizatorjem in pomenčuje koroške Slovence še v erkvi. Nikakor se tako ravnanje ne strinja s Kristusovim naukom, ki ukazuje: »Pojdite in učite vse narode!«

Pliberk

V času strahote, v dobi Hitlerjeve strahovlade, je pliberška okolica doprinesla težke žrtve na oltar svobode, lepše bodočnosti, za človečanstvo in trajen mir. Polni globokega spoštovanja in v večni hvaležnosti se bomo stalno spominjali žrtev in ne bomo nikdar pozabili imen: Breznik Štefan, Sačen Jožef, Seiler Aleš, Broman Urban, Glinik Franc, Potočnik Valentin, Kolenik Alojzij, Podlesnik Janez, Močilnik Andrej, Drvodol Rudolf, Milavec Franc, Obertavč Franc, Hartman Matej, Jelen Janez, kravt Alojzij in še mnoge druge. V strahotnem trpljenju, v KZ-ih in pregnanstvu, nasilno odtrgani od rodne zemlje, so žrtvovali svoje najdražje, svo-

je življenje. Niso zakrivali drugega, kakor da so ostali zvesti svojemu rodu ter se uprli krivici in nasilju. Niso se vrnili več med svoje drage in rojake, a umrli niso, duh njihov živi med nami, na delo nas bodri in dram!

Škofiče

Tudi škofiška dekleta se hočemo enkrat oglasiti v našem Vestniku, da ne bo kdo mislil, da morda v Škofičah spimo. Res ne pišemo pogosto, toda delamo s polno paro. V bodoče se bomo pogosteje oglašale. Za danes poročamo, da se nahajamo sredi šiviljskega tečaja. Dolgo smo že govorili o nameravanem tečaju, toda samo govorili. Ali danes je tečaj v polnem razmahu.

Povedati moramo javnosti, da so se orožniki trudili in poskušali delati zmedo ter letali okoli in izpraševali, kdo bo tečaj vodil ter da se spoh ne sme vršiti. A ustrašile se nismo in pogumno smo začele z delom. Saj nismo kakšne šleve, marveč se odločno borimo za naše pravice. V kratkem času se nas je zbralo 18 tečajnic, ki prihajamo vsak dan ob devetih in delamo do sedemnajstih. Le prehitro nam mineva vsak dan, rade bi ostale zvečer še dalje. Bojimo se, da bo mesec prekmalu potekel. Dela imamo dovolj, živimo novo in popravljamo stare srajce in obleke. Radi nas obiskujejo večasih tudi fantje in naj se varujejo, da katerega ne zašijemo s kako dečvo skupaj.

Poleg tega smo pričele z vajami in pripravi za igro, ki jo nameravamo prirediti ob zaključku tečaja. Med tečajem še pričakujemo naše predavatelje, ki naj bi nam nudili kaj za splošno izobrazbo. Pred zaključkom tečaja se bomo še oglasile.

SPZ naznanja:

Ljudske univerze:

V četrtek, dne 27. 1. 1949 ob 19. uri pri Šmonku v Dolah pri Rožeku (predavanje o zdravstvenih vprašanjih).

V soboto, dne 1. februarja 1949 ob 19. uri pri Šmonu v Št. Gandolfu pri Kotmari vesi (predavanje o narodno osvobodilni borbi).

PRIREDTIVE:

V nedeljo, dne 30. januarja 1949 ob 14. uri bodo priredili igralci SPD »Kajuh« pri Grosu (pd. Hrenu) v Št. Petru na Vašinjah igro »Razvalina življenja«.

PRISTNO SMOLOVO ŽGANJE,

žgano iz italijanskega brinja
prodaja

Valentin Kropivnik v Bilčovsu,
pošta Bilčovs.

GOSPODARSKO PODJETJE

išče samostojnega šoferja za prevoz s tovornim avtomobilom.

Pogoji: Zdravje, izkušnje v poklicu in zanesljivost. — Ponudbe se naj stavijo osebno ali pismeno na upravo Slovenskega vestnika, Celovec, Völkermarkterstrasse 21., pod šifro »Šofer 49«.

Zveza mladine za Slovensko Koroško vabi na

smučarski tečaj

ki bo od 28. januarja do 6. februarja t. l. v Selah na Šajdi.

Tečaj je namenjen začetnikom ter tudi za vse tiste, ki imajo v smučanju že nekoliko prakse.

Tovariši in tovarišice, ki se nameravajo tečaja udeležiti, naj pridejo v četrtek, dne 27. januarja v Celovec in se zglasijo v pisarni Pokrajinskega odbora Zveze mladine, od koder bodo šli skupno v Sele.

Opozarjamo, da je v Selah dovolj snega in se bo tečaj zanesljivo začel ob določenem času.

Zveza mladine za Slovensko Koroško — Pokrajinski odbor

Zveza slovenskih izseljencev v Celovcu

Vsem slovenskim izseljencem in ostalim po nacističnem nasilju prizadetim sporočamo, da so roki za prijavo po Povračilnih zakonih (Rückstellungsgesetze) podaljšani in sicer za:

Prvi Povračilni zakon (imovina, ki se nahaja pod upravo avstrijske države ali dežel) do 31. decembra 1949.

Drugi Povračilni zakon (imovina, ki se nahaja v lastni republike Avstrije) do 31. decembra 1949.

Tretji Povračilni zakon (imovina, ki se nahaja v upravi in lastni drugih ustanov in privatnikov) do 30. junija 1949.

Do teh terminov imajo vsi, katerim je bila odvzeta po nacistih premična ali nepremična imovina priložnost, da jo zahtevajo od sedanjih lastnikov nazaj. Vse izseljence opozarjamo na tozadevno okrožnico, ki smo jim jo poslali. Ob nejasnostih bo Zveza vsakomur pomagala s pojasnili in nasveti.

Zveza slovenskih izseljencev

FRANCE SLOKAN

POVEST

O BELEM

KRUHU

Zdaj pa uvajamo nove navade. Tovarne zidamo blizu bogatih virov surovin, odpiramo premogovnike, kjer so še nedotaknjena ležišča milijard ton premoga. Gradimo železnice od rudnih ležišč, ker pač rude ne pridejo same do tovarn, izdelki pa ne iz tovarn v kraje, kjer jih potrebujemo. Surovine in industrijske izdelke prevažamo po železnicah; ne tovorimo jih s konji in osli, kakor so tovorili doslej blago v Bosni in ga tovorijo ponekod še vedno, ker nimajo niti cest.

Vsega tega pa seveda nisem pripovedoval meščanu, ker bi mi ne verjel.

NALIJMO SI ČISTEGA VINA!

1. Tudi ljudi je premalo...

Preprosti ljudje so večasih govorili: Preveč ljudi je na svetu, spet bo vojna! V tem je bilo zrno modrosti, ki se skriva v marsikateri preprosti besedi našega človeka, čeprav seveda vse to le ni bilo tako preprosto res.

Pri nas pa zdaj pravimo, da je premalo ljudi. Ne le zaradi tega, ker je vojna zahtevala milijonske človeške žrtve. Premalo je ljudi, ker potrebujemo mnogo več delovnih moči. Zakaj jih potrebujemo več? Ker delamo mnogo več. Zato pogosto težko najdemo delovne moči tudi tisti, ki ne potrebujejo nič več delavcev kakor prejšnje čase.

malo je ljudi na stavbiščih. Premalo je gozdnih delavcev. Premalo rudarjev. Ali je zdaj po vojni res toliko manj ljudi? Ali tudi drugje po svetu primanjkuje delavcev.

Ne povsod. Ponekod jih je celo preveč. V Ameriki je skoraj 6 milijonov povsem nezaposlenih ali le deloma zaposlenih ljudi. Ti milijoni so »preveč«. Tudi v nekaterih evropskih zahodnih državah je ljudi precej preveč kakor premalo. Pogrešajo sicer rudarje in v nekaterih drugih industrijskih strokah bi radi zaposlili precej več delavcev. Zato je pa spet preveč ljudi, ki ne najdejo zaposlitve v svojih poklicih v drugih panogah. Vsi delavci ne morejo dobiti dela. Pri nas bi ga lahko dobili.

Kaj pomeni prav za prav to »preveč ljudi«?

Pravimo ali pravijo, da je toliko ljudi preveč, kolikor jih ne more dobiti zaposlitve. Premalo ljudi je torej tedaj, ko bi jih lahko zaposlili mnogo več. Če bi bilo na svetu že vse urejeno, bi ne bilo nikdar preveč in ne premalo ljudi. Delo bi bilo

pravilno razdeljeno na vse ljudi in vsakdo bi bil potreben. Za vse ljudi bi bilo dovolj dela in kruha.

Pojni, da je preveč ljudi na svetu, spadajo že dolgo med staro šaro. Prejšnje stoletje je skušal neki Anglež Malthus dokazovati, da se ljudje hitreje razmnožujejo kakor naraščajo sredstva za preživljanje. Torej, kmalu bo nastopil čas, če že ni, da zemlja ne bo mogla preživljati več ljudi in človeštvo se ne bo smelo več množiti. Sicer bi morali ljudje pomreti od lakote. Omejiti bi bilo treba rojstva. Ker se pa revni ljudje hitreje razmnožujejo kakor bogati, bi bilo treba nekaj ukreniti, da bi zavrl razmnoževanje revežev.

Čeprav je ta nauk že zdavnaj ovržen in zavržen, se še vedno uveljavlja v nekoliko drugačni obliki. V kapitalističnih deželah je tudi dandanes mnogo spekulantov s kruhom in s človeškimi življenji, ki radi dokazujejo, da je na svetu premalo živčja, da grozi Evropi lakota, da ni več žitnih zalog itd. Tako pač govorijo špekulanti, ki si prizadevajo, da bi bilo žito čim dražje.

(Dalje)

NAŠ LJUDSKI PESNIK

OTON ZUPANČIČ

Preteklo nedeljo je minilo 71 let, odkar se je v Vinici v Beli Krajini rodil ljudski pesnik Oton Zupančič. Po gimnazijskih študijah v Novem mestu in Ljubljani je leta 1896 odšel na dunajsko univerzo študirat zgodovino in zemljepis. Ko je študije dokončal, je leta 1903 en semester poučeval kot suplent na gimnaziji v Ljubljani, nato pa se je odpravil še v svet v Francijo, Nemčijo. Po letu 1910 pa stalno biva v Ljubljani. Bil je arhivar Mestnega arhiva, dramaturg Narodnega gledališča in končno upravnik Slovenskega narodnega gledališča. Zdaj kljub visoki starosti in telesni šibkosti vodi Zavod za kulturo slovenskega jezika pri Akademiji znanosti v Ljubljani.

Pesmi je začel priobčevati kot gimnazijec leta 1894 v mladinskem listu, kmalu za tem se je oglasil v napredni reviji »Ljubljanski zvon«; poslej se je njegova beseda — v verzih ali prozi — glasila nad 50 let v naprednih slovenskih revijah in publikacijah, izražala pesnikovo osebno iskanje in trpljenje, spremljala življenje svojega naroda in se oglašala k vsem velikim in pomembnim dogodkom v slovenskem kulturnem in političnem življenju.

ČAŠA OPOJNOSTI

Lojze Kraigher, ki je skupaj z njim študiral, je ob sedemdesetletnici Otona Zupančiča napisal naslednje:

Blizu šestdeset let bo že poteklo, kar sem ga spoznal na gimnaziji v dolenski metropoli. Bil je visok, potegnjena fant z dolgimi, svetlimi lasmi in velikimi, široko odprtimi, strmečimi očmi. In prav takega je dvajset, morda trideset let pozneje slikala Ivana Kobilčeva. Še zmerom iste velike, široko odprte, strmeče oči — kakor da pijejo in požirajo vso slast in vso opojnost vsega lepega in prečudežnega na tem božjem svetu, v tem velikem in brezkončnem stvarstvu, ki se mu je ponujalo kakor kristalna čaša, živa in blesteča od vsega dobrega in sladkega, razkošnega, užitek polnega, da je kipelo in vrvalo iz nje življenj, hrzajoče, vihrajoče, vriska-joče: — srkaj, sreblji, pij, izvoljenec! Pij je pesnik. Njegova svetlolasa glava pa je bila kot pšenična njiva, vzvalovana od blagih sapic, pa tudi od viharjev in v njenih brazdah so vedrili škranjčki, ki so vzletavali izmed klasja in prenašali počtove pesmi od Kolpe in do Zile, čez Sočo in preko Mure. Za vsak požirek radosti — veselja vzklik in vrisk, za bolečino in trpljenje — solze ali upor.

Življenje je bilo zanj kakor čaša opojnosti. Tudi bolečina in trpljenje mu je bilo napoj, ki mu je izvil iz prsi pesem, da se je vzpel z njo pod nebo.

Ni ni bilo čudno, da je krstil svojo prvo zbirko »Čaša opojnosti«. Morda je takrat bolj mislil nase in na svoj lastni umetniški užitek ob dožemanju prirode in veselstva in življenja. Vendar: pod naslovom te njegove prve knjige bi lahko zbra-

li vse njegovo pesniško delo. Saj je kot brezdanja kupa, iz katere zajemamo vsi Slovenci ob urah veselja ali žalosti trpljenja in obupa, upora ali zmagoslavja napeje in mamila, zdravila in opoje do vrtoglavosti.

Ej, kako lepo je biti mlad,
pa peljati k maši se s teto,
pa imeti v srcu polno nad
in grehov vse polno, a kesanja nič!
Skozi zlato jutro žvižga bič...

Vidim ga, kako je koračil v roso jutro v dunajskem predmestju z rokami v žepih haveloka, ki jih je tiščal k sebi. Z dolgimi, tankimi nogami je kakor z vesli na daleč zajemal cesto. Šel je, ko da bi jo hotel na vsak način čimveč zajeti že z vsakim posameznim korakom — in kakor da bi hotel s kar čarovniškimi, sedemkilometrskimi koraki zavzeti čim hitreje in čim popolneje vso prirodo in vse življenje — in kakor da bi hotel z njimi stopiti na prvo zvezdo in potem na drugo in še dalje, dalje — tako da bi čim bolj gotovo dosegel in zajel, razumel in spoznal vse vesoljstvo — vso preteklost — vso bodočnost — vso neskončnost — v času in prostoru — ustaviti pa bi ga ne smel ne božji ne hudičev amen.

Obiskal je v svojem življenju marsikatero od zvezd v vsejmirju in jih še vedno obiskuje. Mnogo je zbral žarkov iz neskončnosti in jih še vedno zbira. Nikdar se ni nič pomišljal. On je šel — in on je pel:

Kaj je noč in smrt?
Jaz je ne poznam!
Mi gremo, kakor gre vihar
na vrancu — oblaku jahaje,
in kadar pade njegov udar,
nebo se iz zemlja zmaje.

Hotil je po domači zemlji in jo spoznaval in spoznal v vse globine, vse širine in višine, kmeta in gospoda, delavca, težaka, otroka, deklet, ženó in starca — in pel nam je poredne in prešerne, poskočne in uróčne, snovne in duhovne.

Jaz se klanjam, hrast se klanjam
svojim šumom, svojim sanjam:
bolj ko vihar je čezme hrul,
več sem jih v svet razsul.

Spoznaval je tujino in se učil od nje. Gledal je za našimi izseljenci, ki so odhajali čez reke in gorovja in čez daljna morja. Širil, raztezal se mu je okrog domovine.

Kje, domovina si? ...
Tu? Preko mórja? In ni ti mejá?

Spoznaval je tuje duhove, tuje vrhove. Z geniji vseh narodov in vseh dežel je meril svoje moči. Kje na vsem božjem svetu najdeš blagoglasen jezik, v katerem bi bil pesnik blagoglasnejši in čudovitejši, v bolj opojnih verzih, v slajših rimah zapel življenjsko himno, kakor jo je on zapel v svojem »Prebujenju«? Vzkliknil je v ekstazi:

besede, župan! Ves drugačen je bil tvoj pozdrav in še tvoj obraz, se mi zdi, je bil drugačen! Kako čudno je, da se človek izpremeni kar pred očmi, ob belem dnevu — še včeraj je bil, pa ga ni več, nekdo drug sedi tam! Kaj sem ti storil, da mi pljučeš v lice, ko si me še včeraj krščansko pozdravljaj!

»Nisem ti dolžan ne besede ne odgovora, hlapec! Ne delaj nadleže ne meni ne občini; poveži culo in sespravi po svojem potu!«

Tako je rekel župan in je vstal!

VI

Ko sta se Jernej in župan tako pogovarjala in prerekala, so prihajali v krčmo ljudje.

In ko je bil Jernej ves užaljen, se je okrenil k njim in je izpregovoril.

»Zdaj ste slišali, ljudje božji, zdaj presodite! Po vesti vas vprašam, nikar se ne prenačite z besedo! Poznate me vsi in, kakor ste moške, ste bili mladež in otročad, ko sem že oral in žel in kosil. Moj dom je stal, moje polje je zorelo, ko niste imeli doma ni v materinem telesu! Tam gori je moj dom, tam pod klancem, vse tisto polje je moje, doji do potoka, gori do

— Kje mi je mejnik? —

Ali je s tem morebiti že dosegel svoj mejnik? — Kaj bi bil še mogel doseči preko njega? ...

Svojo veliko ljubezen do domovine je z »Dumo« stisnil v biser v razboleli školjki svojega srca. A prav tako je stokrat križana njegova domovina skrila njega samega v strpinčeni školjki svojega srca.

Dočakal je sedemdeset let, pa jih bo še živel lep razplet — a v srcu naroda bo živel večno.

Ko se je tiščalo življenje našega naroda kakor zimzelen pod snegom, tedaj se je ptič Samoživ — ki je bil nekada morda previsoko vzletel — tedaj se je zamislil in razjokal sam nad seboj:

V grlu bridko, bridko, bridko ...
Pota vsa so izgrešena,
in s sramoto in s kesanjem
je prišlo spoznanje ...
vsa nečimerna preteklost,
to življenje — samoljubja ...
brez namena, brez pomena,
brez spomina, brez imena.

Tedaj je spoznal svoj dolg, poet — romal je do Gospe Svete in na Prešernov

Življenje v Moskovski palaci kulture

Moskovska podzemeljska železnica velja za najlepšo na svetu. Tisoči ljudi, ki se vsak dan vozijo v njej po sovietskem glavnem mestu, se vedno navdušujejo nad lepo in veliko železnico, nad njenimi podzemeljskimi dvoranami, udobnimi vozovi, brezhibno organiziranimi prevozi, kar vse dokazuje, da so graditelji metroja mislili predvsem na udobje sovijskih ljudi.

Kako skrbi sovjetska vlada za svoje ljudi, dokazuje tudi Palača kulture podzemeljske železnice, ki so jo odprli v zadnjem letu vojne. Je to prava plača: marmorne stopnice razsvetljujejo razkošni lestenci, strop je okrašen za okusno štukaturu, stene so polite z trdim lesom. Vse to so z lastnimi rokami izgradili obrtniki podzemeljske železnice.

Čeprav so palačo gradili med vojno, ni tu prav nobenega sledu več na strašno vojno dobo.

V Palači kulture je gledališče z 850 sedeži, strop je okrašen s sliko o zmagi. Nadstropje višje je koncertna dvorana za 250 poslušal, predavalnica ima prostora za 375 ljudi. Knjižnica steje okrog 40.000 knjig. Eno celo nadstropje je v Palači kulture določeno za diletantske kroge.

Toda zunanji videz, štukature in bron ter lestence niso važni, važno je veliko kulturno delo med stenami palače. Tu se udeležuje na raznih politični in kulturnih področjih vse delavstvo, uradništvo in tehnično osebje moskovske podzemeljske železnice.

Pravo življenje se prične v dvoranah in sobah palače zvečer; tu morejo uslužbenici podzemeljske železnice gledati predstave najboljših moskovskih gledališč, nove filme, poslušati simfonične koncerte, plesno glasbo ali gledati program diletan-

grob — in v njem je bila — velika, silna tuga — in v njem je bila — velika, mirna odločnost

in trdna vera v naroda poslanstvo.
Še bo kdaj pomlad,
še bo napačil zor: — —
»Tja bomo našli pot...«
— silen ženi mo hrup,
boga gmajna, le vkup ...

In je prišla pomlad — in je napačil zor — razmaknil je oblake poet, odkopal je sneg, da je zazvenel izpod njega zimzelen:

Glavé so se dvignile, jasno je sleherno lice,
s krvniki ogabnimi boj izbojevan,
na strežaj odpirajo se zatohle temnice,
vesel sprejod se snuje v jutrišnji dan ...
»Pogum! Vsak dan je bolj zelena naša gora!«

Oton Zupančič — naš poet — naš umetniški reprezentant pred svetom — pa diha na »zeleni gori« vse svobodnejše in vse uspešnejše in se veselí pomladi narodov, ki se dvigajo iz močvirja in si gradijo nove ceste v novi svet. On gre naprej po cesti in njegova pesem — ki ne diha, ako ne v svobodi — ga drži za roko — in ga vodi.

tov. Posebno pozornost zaslužijo predavanja iz najrazličnejših strok.

Često prirejejo tudi literarne večere in koncerte. Mladina se prav rada spominja čitalnih večerov, na katerih so debatirali o romanu A. Fadejeva »Mlada garda«. Po diskusiji o knjigi so člani moskovskega gledališča izvajali odlomke istoimenske igre. Nedavno so v Palači kulture priredili večer, na katerem so razpravljali o romanu pisatelja Pavlenka »Sreča«, ki je dobil Stalinovo nagrado. V spomin velikih mož prirejejo tudi spominke večere, kakor naprimer večer Gorkega in Ostrovskega.

V Moskvi uživajo veliko popularnost ljubitelji umetnosti, uslužbeni pri podzemeljski železnici; ustanovili so si dve gledalaški skupini, pevski in plesni zbor, koreografsko skupino in orkester na pihala. V teh kolektivih se mladina izborna šola po določenem programu in marsikak goinec diletantskega krožka je že iz te šole izšel kot umetnik.

Poslovanje knjižnice ji izredno veliko. Knjižna zaloga je razdeljena na 60 oddelkov po različnih odsekih stavbe. Razpored knjig služi bralcem za debatne večere. Često prihajajo na te večere pisatelji, literarni delavci in novinarji, ki sami bero svoja dela. Navadno je bil v palači kulture gost junak romana Borisa Polevoja »Doživljaj pravega človeka«, junak Sovjetske zveze Aleksej Maresjev. To je bivši frontni borec, ki je bil v boju izgubil obe nogi in se še naprej bojeval z portezami do konca domovinske vojne.

Palača kulture je resnično središče napredne socialistične kulture, ki častno izvršuje svoje naloge in vzgaja svojega človeka v duhu brezmejnega vdanosti idealom Lenina in Stalina.

Ivan Cankar

HLAPEC JERNEJ in njegova PRAVICA

»Nisem tako rekel, nikjer ni tako napisano — ne obrekuj! Gospodar je gospodar in hlapec je hlapec; in če reče gospodar hlapcu: poveži culo, vstani in pojdi, je hlapcu ukazano, da vstane in gre po svoji poti. Tako je bilo od vekomaj in tako bo na vse večne čase, zakaj drugače bi bil svet narobe. — Ali te ni sram, da ti moram take reči razlagati kakor otroku, ko inšaj križev že dobrih šest?«

Jernej je gledal v tla in je premišljeval. »Do torej povežem culo in vstanem in grem!«

»Da greš po svoji poti!«

»To je pravica!«

»To je postava!«

»Ampak še to mi povej, učenjak in župan: kako bom pa v culo povil in povezal svoje delo, kako bom spravil vanjo štiridesetero let? To mi razloži, pa pojdem!«

Zares se je tedaj razljutil župan in je s pestjo udaril po mizi.

»Ali si prišel norce brit? Zberi paglavce na cesti, pa jim pripoveduj, da se bodo smejali, da ti bodo jezik kazali in te vlekli za suknjo! Z odraslimi si opravil, še med babe ne sodiš več!«

Jernej je čudoma poslušal.

»Še včeraj so bile vse drugačne tvoje

hriba; in moje so tiste prostrane senožeti in moj tisti gozd, ki gleda s hriba temán! Kdo je tam delal, če ni delal Jernej? Kdo je ukazoval hlapcem in deklam, če ne Jernej? Kdo je priklčal iz nebes božji blagoslov, da je vzraslo bogastvo iz kamna kakor drevo iz gorčičnega zrna? Kdo, če ne Jernej? — Zdaj je štirideset let, zdaj je vse obdelano, požeto in pokošeno in spravljeno — Jernej, zdaj si opravil, zdaj poveži culo in pojdi! Tako se je zgodilo: bodite vi moji sodniki, ljudje, premislite in presodite!«

Ljudje so ga gledali, nekateri so se smejali, vsi so molčali. Jernej se je oziral od obraza do obraza in strah ga je bilo.

»Zakaj molčite in me gledate kakor berača in nadležnega popotnika? Ljudje krščanski, le molčite; natanko premislite, ne prenačite se z besedo in sodbo! Tam sedite po vrsti, vi porotni možje, moji pravični sodniki; razložite sem vam svojo prav, kakor se je vršila od začetka do konca; ničesar primaknil, ničesar izpustil; vi pa zdaj premislite, spoznajte resnico in jo razodenite!«

Vejačev se je zasmeljal in je rekel:

»Ali se ti je zmešalo, Jernej?«

Jernej ni razumel, široko je gledal.

»Čemu take besede? Nise mte vprašal o svoji pameti, o svoji pravici sem te vprašal! Pa če bi bil norec jaz in bi nečedne burke uganjal pred vami, v zabavo vam in pohujšanje: moja pravica bi ostala takšna, kakor je. Tudi norec ima pravico!«

»Naj razloži, kaj se je zgodilo!« je rekel

Šalander. »Če je znorel, ni znorel na lepem!«

Pa je osorno izpregovoril župan.

»Kaj bi se bilo zgodilo! Odpovedal mu je Sitar — gospodar je odpovedal hlapcu, to se je zgodilo!«

»Jerneju odpovedal?« se je začudil Šalander, »Ni lepo, da mu je odpovedal; na stara leta odpovedal! Gre mu kot za pečjo in žlica pri skledi! Še oslepelega konja bi ne pognal iz hleva!«

Jernej je visoko vzdignil košate obrvi.

»Kako — oslepelega konja? Ne gre za miloščino in za vbogajme, za pravico gre! Če je človeška postava in božja zapoved, da mi ukaže: zdaj, ko si dodelal in ko se je nagnil večer, poveži culo in pojdi, kamor ti je pot! — za to gre!«

Kmetje so se spogledali in so molčali.

»Ti govori, Šalander!« je rekel Jernej. »Ali je to človeška postava in božja pravica?«

»Tako ste ga slišali!« se je zasmeljal župan. »Odgovorite mu!«

In Šalander je odgovoril.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Frane Petek, Velikovec. Glavni urednik: Franjo Ogrin, odgovorni urednik: France Kosutnik, oba Celovec, Salmstrasse 8. Uprava: Celovec, Völkermarkter Straße 8 evlika 21. Dopsi se na posiljajo na naslov: Celovec (Klagenfurt), Postamt 1, Post-vehlestraß 272. Ilek: »Kärntner Volksverlag G. m. b. H.« Celovec, 10.-Oktober-Strasse 7.

Iz pridobljenih trdnih pozicij gre Osvobodilna fronta v širino

(Nadaljevanje z 2. strani.)

podprte argumentacije jugoslovanskih predstavnikov na mednarodnih konferencah in vedno znova živo izražena volja koroških Slovencev nam je zaimčila dosledno podporo s strani mogočne Sovjetske zveze in prisilila zapadne velesile v tak položaj, da samo še trdovratno in trmasto vztrajajo na svojem odklonilnem stališču ne da bi ga mogle kakor koli utemeljiti. Predstavniki Avstrije pa se morajo zatekati k starim obrabljenim frazam in v zagatah celo k očitnim potvorbam in lažem.

Pozitivni rezultat te neposredne živave borbe za priključitev k napredni demokra-

tični Jugoslaviji se očituje tudi v tem, da je Osvobodilni fronti uspelo zasidrati pri pretežni večini zavednih koroških Slovencev napredno miselnost. To je vsekakor velik uspeh če pomislimo, da so bili koroški Slovenci dolga desetletja vodeni po zelo ozkih in v bistvu skrajno nazadnjaških vidikih. Dosedanja priključitvena borba je ovrgla vse trditve nasprotnikov, ki so se trudili, da bi pokazali svetu, da je koroško vprašanje »res judicata«. Utrdila in poglobila je v koroških Slovencih zavest, da so neločljiv del celokupnega slovenskega naroda in konservativno nastrojene koroške Slovence preusmerila v napredno razgledane ljudi.

Koroški Slovenci smo strnjeni v OF

V času, ko sta se v povojnem svetu jasno izoblikovala dva nasprotujoča si tabora, na eni strani tabor miru, napredka in demokracije s Sovjetsko zvezo na čelu, na drugi strani pa protidemokratski tabor imperializma in nazadnjaštva z ZDA na čelu so se znašli tudi na Koroškem vsi odkriti ali do tedaj še zakrinkani sovražniki resnične svobode slovenskega ljudstva v skupni fronti, da bi v svojem lastnem interesu in v interesu svojih imperialističnih gospodarjev slabili odporno silo globoko demokratičnega gibanja koroških Slovencev.

V ta namen je vprežen ves oblastveni aparat, v katerem se na vidnih mestih še vedno udejstvujejo številni nacisti in njihovi sodelavci, ki so še iz fašistične dobe vajeni takih ukrepov, ki bijejo v obraz vsaki pravici in zakonitosti. Zato se ta oblastveni aparat tudi danes ponovno poslužuje nezakonitih in protipostavnih mer, če brez tega ni v stanju okrnjevati najosnovnejših demokratičnih pravic slovenskega ljudstva na Koroškem. Istemu cilju služijo vedno znova se ponavljajoče grožnje in pozivi na nasilje iz ust vidnih nosilcev avstrijskih oblastvenih funkcij in drugih šovinističnih hujskačev, ki vedno znova podžigajo in opogumljajo nacistične in novofašistične elemente, s podkupninami organizirane v Wurfkomande, k terorističnemu udejstvanju proti zavednim Slovincem in njihovim prireditvam. Kakor že svojčas v prvi avstrijski republiki gre tudi danes praksa protiljudskih varnostnih organov in sodišč za tem, da ščiti napadalce in kliče na odgovornost tiste, ki so bili neizvzvano napadeni. Cilju zastraševanja služi pospešeno ojačevanje uniformiranih enot ter izrazito militaristične demonstracije, kakor je bila parada žandarmarijskih kompanij preteklega 10. oktobra v Celovcu in pa vežbanje s strelnim orožjem, ki so ga priredili pod visokim pokroviteljstvom angleških oficirjev in avstrijskega kanclerja ter celovškega škofa nacistični in grofovski jagri v Borovljah, torej baš tam kjer so SS-ovske bande še lahko morale v času, ko je v Celovcu že zaigrala na demokratične karte od vojnega zločinca Rainerja potrjena garnitura Pieschev, Wedemigov in njihovih kompanjonov. V hujškanje proti koroškim Slovincem in njihovi Osvobodilni fronti so vpreženi strupeni pisimi v redakcijah reakcionarnih in laž-socialističnih celovških in drugih avstrijskih listov, ki nosijo sicer na zunaj različna imena, dejansko pa so v službi enih in istih reakcionarjev in imperialističnih hlapcev, ki imajo na sejanju razdora med narodi in na razpihovanju nacionalnega šovinizma ter na vojnem hujskaštvu življenjski interes.

V te obsežne napore za slabljenje Osvobodilne fronte je vključen tudi celovški ordinariat, ki se povezan s civilnimi faktorji

prizadeva, da bi z izrabljanjem verskih čustev slovenskega ljudstva doprinesel svoj delež k blatenju najsvetlejših spominov iz najtežjega časa, ki so ga koroški Slovenci kdajkoli preživljali. Namesto propovedovanja in izvajanja naukov o krščanski ljubezni in enakopravnosti med ljudmi, zaukazuje svojim duhovnikom skrunjenje cerkvenih ustanov v politično hujskaško namene. Na svojevrsten način se udejstvujejo belogardistični izdajalci okoli Koroške kronike, posebno pa v takimenovani »slovenski radijski oddaji«, kjer prav na zločinski način izmalčijo in skrunijo slovensko besedo in pesem. Na bolj prepričevalen način takoimenovani zapadni »kulturonosi« in njihovi izdajalski podrepani ne bi mogli prikazati svojega prezira do slovenskega ljudstva in svoje želje, da bi koroški Slovenci padli na kulturni nivo skvarjenih bebcev. Za razbijanje strnjenih vrst Osvobodilne fronte so se sovražnikom slovenskega delovnega ljudstva ponudili v službo maloštevilni domači nazadnjaki iz vrst »akademijskih družin« kakor so se v svoji vzvišenosti nad ljudskimi množicami titulirali sami v Vinko Zwittarjevem krožku okoli njegove revije »Družina in dom«.

To so nakratko zunanje okoliščine, pod katerimi vodi Osvobodilna fronta borbo slovenskega ljudstva za nacionalno in socialno osvoboditev. Današnji Kongres lahko s ponosom ugotovi, da je nacionalno zavedno ljudstvo Slovenske Koroške slej ko prej strnjeno v svoji organizaciji in da so ostale vse nestvarne analize in trditve sovražnika o neenotnosti v vrstah Osvobodilne fronte samo pobožne želje, ki se s tem, da jih natisejejo v dolgovoznih uvodnikih, nikakor ne spremenijo v resnico. Na današnjem Kongresu lahko ugotovimo, da je OF kljub teži okoliščin, v katerih se razvija njeno delo, strnjena, enotna, borbena in nepomirljiva napram vsem sovražnikom, kljub vsem koncentričnim napadom, katerim je dnevno izpostavljena. Njene trdnosti in enotnosti ni mogel omajati niti udarec s strani njenega naravnega zaveznika, ki je prišel najmanj pričakovano, ko so nekateri vodilni ljudje v avstrijskem naprednem gibanju z zlorabo Kominform-resolucije poskušali z vnašanjem zmede zrahljati strjenost Osvobodilne fronte ter se prizadevali, da bi oddvojili od nje slovenske tovariše-komuniste ter na ta način likvidirali njeno nacionalno revolucionarno vsebino v izključno korist avstrijske in tuje imperialistične reakcije ter v škodo slovenskega in avstrijskega delovnega ljudstva. V zavesti svoje velike odgovornosti pred svojim ljudstvom je slovenskim komunistom v Osvobodilni fronti uspelo, da so preprečili tudi te poskuse in očevali enotnost vse-ljudskega naprednega gibanja koroških Slovencev.

Osvobodilna fronta je napredna in demokratična organizacija

Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško, ki je globoko zasidrana pri nacionalno zavednemu delu slovenskega ljudstva, stoji v bodoči fazi svojega dela pred novimi nalogami. Iz svojih trdnih pozicij, ki si jih je ustvarila s svojo dosledno nacionalno-revolucionarno borbo bo šla v svojem bodočem delu spet v vso ono širino, ki je izražena v njenih načelih in njenem programu, ki se od njenega nastanka do danes v ničemer ni spremenil. Današnji položaj v svetu in skladno z njim tudi na Slovenskem Koroškem močno sliči situaciji v času oborožene NOB. Kakor sta šli stala takrat na našem ozemlju nasproti samo dva nepomirljiva nasprotnika — fa-

šizem in Osvobodilna fronta — tako je v bistvu tudi danes. Tudi danes obstojata za vsakogar samo dve možnosti: ali vključitev v tabor demokracije in napredka, ali pa v tabor nazadnjaštva in imperialističnega zaslužjevanja. Zavedni del slovenskega naroda se je z vključitvijo v Osvobodilno fronto za Slovensko Koroško, ki predstavlja na našem ozemlju edino dosledno demokratično silo, že jasno opredelil. Narodno nezavedni del našega delovnega življa, ki danes še sledi različnim zvodnikom, pa ni še spoznal v Osvobodilni fronti svojega edino možnega vodnika in zastopnika njegovih interesov. To je predvsem naš proletariat, ki mora pro-

dajati svojo delovno silo tujemu izkoriščevalcu. Ta del našega delovnega ljudstva, ki je v preteklosti po precejšnji krivdi ozke in v bistvu nazadnjaške politike vodstva koroških Slovencev iskal svojo oporo izven okvira svojega naroda in je videl takrat najboljšo zaščito svojih interesov v okviru social-demokracije, še ni spregledal izdajalske vloge današnjih »socialističnih« voditeljev. Tudi del narodno nezavednih delovnih kmetov je danes še v nasprotnem taboru. Bodoči razvoj, ki se že v precej vidnih obrisih kaže kot nujna posledica marshallizacije Avstrije, bo socialni in gospodarski položaj delavca in kmeta čedalje bolj zaostrel. Tu bo naloga Osvobodilne fronte, da bo znala povsod in na vsakem koraku razkrinkavati skvarjeno vodstvo avstrijskih koalicijskih strank, ki vsled svoje vloge, ki jo igrata v interesu tujih zaslužjevalcev nikakor nista sposobni za zastopanje koristi delavcev in delovnih kmetov. Osvobodilna fronta bo morala na osnovi svojega široko demokratičnega in globoko socialnega programa v svoji vsakodnevni borbi za demokratizacijo javnega življenja, za demokratične svoboščine in socialne pravice, proti gospodarskemu izkoriščanju in zapostavljanju ter z revolucionarnim postavljanjem vsakega problema, ki se bo pojavil po vaseh in obratih na našem ozemlju, dokazati, da je sposobna odločilno posegati v tok javnega življenja v korist vseh delovnih kmetov in delavcev na Slovenskem Koroškem. Z razširitvijo svojega dela v tem pravcu bo Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško nedvomno sposobna, da si pribori tudi vodstvo v socialno-revolucionarni borbi vsega delovnega ljudstva Slovenske Koroške, kakor

Osvobodilna fronta je politični predstavnik koroških Slovencev

Po živahni diskusiji, ki se je razvila po referatu tov. Ogrisa, je tov. Mirt Zwitter prebral in obrazložil statut Osvobodilne fronte za Sloven. Koroško. V § 2 statuta, ki vsebuje program OF, je rečeno:

»Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško, ki je nastala kot vseljudsko gibanje v času oborožene borbe proti fašistični Nemčiji, sloni na tradicijah narodnoosvobodilne borbe slovenskega naroda in se bori za dosledno uresničitev vseh nacionalnih in socialnih pravic, ki po načelih resnične demokracije pripadajo koroškim Slovincem kot delu celokupnega slovenskega naroda. Kot taka je Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško politični predstavnik koroških Slovencev, ki zastopa njihove interese po vseh javnih ustanovah in nastopa v času volitev kot politična stranka. Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško se bori za utrjevanje nacionalne zavesti slovenskega ljudstva na Koroškem, proti vsem tendencam nadaljnje germanizacije Slovenske Koroške, za popravilo škode, ki je bila prizadejana koroškim Slovincem z načrtnim in nasilnim raznarodovanjem, proti narodnemu izdajstvu in vsem poskusom razbijanja narodne enotnosti ali odvajanja in odtujevanja koroških Slovencev od matičnega naroda. Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško se dosledno bori za izkoreninjenje buržoaznega nacionalizma, proti vsaki obliki nacionalnega šovinizma, proti veleniški in nacional-socialistični miselnosti, proti ostankom fašizma in vsem oblikam na novo porajajočega se fašizma, za zasidranje in utrjevanje resničnega patriotizma, ki uči Fuhezen do lastnega naroda in spoštovanje do drugih narodov ter zbližuje in združuje ljudske množice demokratičnih narodov v skupnih naporih za doseg skupnih demokratičnih in človeških idealov. Zvesta svojim tradicijam se Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško bori za nadaljnje utrjevanje bratstva in enotnosti slovenskega in avstrijskega delovnega ljudstva v skupni borbi za demokratizacijo delovnega ljudstva, proti sleherni obliki zatiranja in izkoriščanja in vsem poskusom imperialističnega zaslužjevanja. Kakor v času oborožene borbe proti fašizmu doprinaša Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško s tem tudi svoj delež k razvoju resnično demokratične Avstrije.«

Nato je dal prezidij predloženi statut na glasovanje, ki ga je Kongres brez vsakih sprememb soglasno sprejel.

Sledilo je poročilo volivne komisije. Tov. Petek kot predsednik komisije je dejal, da je volivna komisija predlog za nov odbor,

si je nedvomno že znala priboriti nesporno vodstvo v nacionalno revolucionarni borbi koroških Slovencev. S takim udejstvanjem bo lahko utrjevala in razširila svoje pozicije tudi v tistih plasteh delovnih ljudi Slovenske Koroške, ki ji do danes vsled pomanjkanja zdrave nacionalne zavesti niso bili sposobni slediti. Hkrati bo Osvobodilna fronta s tako razširitvijo svojega borbenega udejstvanja, ki bo nujno naperjeno proti istemu sovražniku in istim izkoriščevalcem, proti katerim se mora boriti tudi avstrijsko delovno ljudstvo, pridobivala na zaupanju in ugledu pri avstrijskih demokratičnih množicah. Avstrijske delovne množice bodo videle in spoznale v delu in borbi Osvobodilne fronte učinkovito pomoč svoji lastni borbi in bodo na ta način brez dvoma lažje spoznale, da so dolžne po svojih močeh podpirati tudi našo borbo za nacionalno osvoboditev, ki jo poskuša preprečiti prav tako isti skupni sovražnik.

Večji del delegatov na današnjem kongresu je o potrebi širine dela Osvobodilne fronte že razmišljal v preteklih dneh in tednih ko so bile konference aktivistov po okrajih. Tudi ožji in širši POOF sta že podrobno razpravljala o tem vprašanju. Pred par dnevi smo brali v »Volkszeitung«, da je celo avstrijska reakcija že zaskrbljeno razmišljala o tem. Videti je, da ji gre vse to na živce, čeprav je hotela baš to prikriti s čudnimi kombinacijami, z lažnivim zavijanjem in s precejšnjo dozo samoprevare. Ni se ji pa nikakor posrečilo preprečiti, da ne bi med vrstami razbrali njen strah, strah reakcije pred napredno OF, ki jo je g. Karisch pred dolgim časom v duhu že gledal na mrtvaškem odru in prengleno vabil na njen pogreb. Današnji prvi kongres pa je pričal, da Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško živi, da je enotna in trdna, to pa zato, ker živi in ker je enotno in trdno naše zavedno ljudstvo Slovenske Koroške.«

ki ga je po sklepu širšega POOF izdelal sekretariat POOF, temeljito proučila in pri tem prišla do zaključka, da sestav predloga popolnoma odgovarja širini Osvobodilne fronte in njenim novim, odgovornim nalogam. Volivna komisija je predala nato predlog prezidiju Kongresa, da ga da na glasovanje.

Ob navdušenim odobravanjem je Kongres soglasno izvolil v novi Pokrajinski odbor OF za Slovensko Koroško med drugimi naslednje tovariše:

- Predsednik: dr. France Petek, Velikovec.
 1. podpredsednik: Karel Prušnik-Gašper, Celovec,
 2. podpredsednik: dr. Luka Sienčnik, Dobrla ves,
 sekretar: Andrej Haderlap, Št. Janž v Rožu,
 blagajnik: Urh Olipic, Kapla ob Dravi.

V ostali pokrajinski odbor, v katerem so zastopniki vseh okrajev, so bili izvoljeni najvidnejši in najvplivnejši člani Osvobodilne fronte.

Tov. dr. Petek se je nato kot novoizvoljeni predsednik v imenu novega odbora zahvalil Kongresu za izrečeno zaupanje in poudaril, da bo Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško nadaljevala pot, ki nam jo je začrtala naša oborožena narodno osvobodilna borba, novi Pokrajinski odbor pa da bo storil vse za doseg naših prevzvišenih ciljev — za doseg naše popolne nacionalne in socialne svobode.

(Nadaljevanje na 6. strani.)

VAŽNO OPOZORILO VSEM KMETOM!

Vse kmete opozarjamo, da je od pristojnih oblasti določen zadnji termin za obvezno oddajo žita na 31. januar 1949. Samo do tega datuma veljajo dosedanje cene za oddano žito. Po 31. januarju oddano žito se bo plačevalo le še

rž	51.90 šilingov za 100 kg
pšenica	57.10 šilingov za 100 kg
ječmen	47.— šilingov za 100 kg
oves in	
koruza	44.— šilingov za 100 kg

Izguba bo torej po 31. januarju 1949 pri vsakih 100 kg od 31 do 66 šilingov.

Sekretariat Kmečke zveze
za Slovensko Koroško

Iz pridobljenih trdnih pozicij gre Osvobodilna fronta v širino

Osvobodilna fronta je častno izpolnila svoje zgodovinsko poslanstvo

Nato je o bodočih nalogah, ki so pred nami v bližnji bodočnosti, spregovoril tov. Karl Prušnik-Gašpar in med drugim dejal:

»Če se še enkrat ozremo nazaj na čas, ki je za nami, moramo ugotoviti, da je Osvobodilna fronta častno izpolnila vse svoje naloge iz naslednjih razlogov:

Prvič, ker sloni politika Osvobodilne fronte na načelih napredne miselnosti in zastopa interese delovnega ljudstva in resnične demokracije. Osvobodilna fronta kot sestavni del velikega antiimperialističnega in demokratičnega tabora je in bo vodila koroške Slovence po politični liniji, ki bo skladna s politiko demokratičnega gibanja v svetu, ki se bori za pravičen in trajen mir, za narodno razumevanje proti imperializmu in vojnim hujskačem.

Drugič, ker smo se v naši borbi naslanjali na pridobitve in tradicije narodno osvobodilne borbe, ki so našemu ljudstvu dale zaupanje v lastne sile, zaupanje in vero v pravično rešitev koroškega vprašanja, v lepšo bodočnost v združitvi s svobodno domovino. Prav zaradi teh pridobitev in tega zaupanja in ker se je v narodno osvobodilni borbi izoblikoval nov slovenski človek — človek dela in borbe za narod — so se razbili vsi poskusi združene reakcije, da bi zavrla našo borbo za svobodo.

Tretjič, uspehi, ki smo jih dosegli, so rezultat organiziranega dela, budnosti in politične zrelosti našega ljudstva. Nakane protiljudskih elementov smo pravočasno razkrinkali, tako da jim ni uspelo vnesti v naše vrste zmedo, nejasnost in politiko tako imenovanega manjšinskega sporazuma.

Četrtič, doseženi uspehi v našem delu so med drugim tudi rezultat našega neomajnega zaupanja in trdnega prepričanja v pravilnost politične linije, po kateri je Komunistična partija Jugoslavije z maršalom Titom na čelu vodila jugoslovanske narode v narodno osvobodilni borbi in po

kateri jih vodi tudi danes v izgradnji srečnejše bodočnosti — socializma.

Tovariš Gašper je nato podrobneje govoril o nalogah, ki jih bo Osvobodilna fronta morala izvršiti v bližnji bodočnosti. Prav tako je nakazal naloge naših množičnih organizacij, ki so za uspešno delo nujno potrebne. Ob zaključku svojega referata pa je naglasil:

»Najvažnejša naloga nas vseh pa je, da bomo še v naprej budni in skrbeli, da ostane Osvobodilna fronta enotna in čista. Poostri moramo borbo proti vsem elementom, ki bi na ta ali oni način poskušali razbijati našo prvič v zgodovini koroških Slovencev ustvarjeno enotnost. Razkrinkavati moramo elemente, ki bi poskušali vnašati med nas nemir in zmedo. Ljudskim množicam moramo pravilno tolmačiti politični položaj v svetu in razkrinkavati manevre reakcije in vojnih hujskačev. S tem bomo najbolj dvigali zavest našega ljudstva in ohranili enotnost in čistost v Osvobodilni fronti.

Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško je svoje zgodovinsko poslanstvo častno izpolnila. Častno ga bo izpolnjevala tudi v bodoče in s svojo brezkompromisno borbo za nacionalne in socialne pravice delovnega človeka Slovenske Koroške priveda koroške Slovence do končnega cilja — do resnične nacionalne in socialne svobode.

Ovačije Osvobodilni fronti, mogočni Sovjetski zvezi in njenemu genialnemu voditelju generalisimu Stalinu, novi Jugoslaviji in našem ljubljensku maršalu Titu so sledile referatu tovariša Gašperja.

S tem je bil delovni program Kongresa zaključen. Sledila je še kratka proslava smrti velikega Lenina, ki pa jo bomo prinesli v prihodnji številki. Tovariš Janko Ogris je nato zgodovinski prvi Kongres Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško zaključil, delegati pa so zapeli himno »Hej Slovani«.

Pozdravna pisma in brzojavke I. Kongresa OF

I. Kongres Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško je na svojem nedeljskem zasedanju sprejel naslednja pozdravna pisma in brzojavke:

Pozdravna brzojavka maršalu Titu

»Prvi Kongres Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško, ki danes zaseda v Celovcu, Vam pošilja plameteče borbene pozdrave. Preko Vas pozdravlja vse jugoslovanske narode, ki pod vodstvom KPJ v herojski borbi za izvedbo Petletnega plana gradijo socializem.

Borba jugoslovanskih narodov za izpolnitev petletnega plana dokazuje, da sta Komunistična partija Jugoslavije in njen Centralni komite na pravilni poti in da so vse trditve, ki se širijo že mesece o položaju v KPJ le prazno, neutemeljeno klevetanje.

Prvi Kongres Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško postavlja pred napredne koroške Slovence naslednje naloge: Poglobiti borbo za trajen in pravičen mir, demokracijo in narod. razumevanje, združiti vse sile v enotno fronto v borbi proti narodnemu zatiranju in socialnemu izkoriščanju.

Brzojavka Edvardu Kardelju

V pozdravni brzojavki ministrskemu podpredsedniku in ministru za zunanje zadeve vlade FLRJ je rečeno:

»Kot prvoboritelju za pravice in za osvoboditev slovenskega naroda na Koroškem Vam koroški Slovenci s prvega Kongresa Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško pošiljamo borbene tovariške pozdrave.

Trdno smo prepričani, da boste tudi na nadaljnjih konferencah mednarodnih forumov dosledno zastopali naše interese, ki so interesi vseh jugoslovanskih narodov in vsega naprednega sveta, ter da bo naša skupna borba dovela do zaželjenih uspehov.

Pismo Izvršnemu odboru Osvobodilne fronte Slovenije

V pismu Izvršnemu odboru Osvobodilne fronte Slovenije in preko njega vsem svo-

bodnim Slovincem in Slovenkam je med drugim rečeno:

»Po pregledu in analizi dela edine resnične predstavnice delovnega ljudstva Slovenske Koroške Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško, Kongres ugotavlja, da je bila pot, po kateri je hodila od svojega nastanka do danes in po kateri je vodila delovno ljudstvo Slovenske Koroške, pravilna, da je v zavednem slovenskem prebivalstvu utrdila napredno misel in ga množično povedla v borbo za svojo nacionalno in socialno osvoboditev — za združitev vseh Slovencev v skupni domovini, Ljudski republiki Sloveniji v okviru Federativne ljudske republike Jugoslavije pod modrim vodstvom maršala Tita vse dotlej, dokler ta veliki cilj ne bo dosežen.

Zvesta svojim tradicijam bo Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško to borbo nadaljevala. V tem okviru bo v vseh slojih delovnega ljudstva na Koroškem poglobljala resnični patriotizem — ljubezen do lastnega naroda in spoštovanje do drugih narodov, se borila proti vsem oblikam nacionalnega hujskaštva, proti neofašizmu, vojnim hujskačem, izkoriščevalcem in zaslužnjevalcem delavca in kmeta. Dosledno bo podpirala delavca in kmeta v borbi proti teži ekonomske krize, za njihove socialne pravice in za zboljšanje njihovega življenjskega standarda.

I. Kongres ugotavlja, da bo Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško tako do prinašala svoj delež k stvari demokracije, utrditvi miru in socializma.

Koroški Slovenci pozdravljajo bratsko Sovjetsko zvezo

Visokemu komisarju Zveze sovjetskih socialističnih republik za Avstrijo, armadnemu generalu Kurasovu je prvi Kongres Osvobodilne fronte poslal naslednjo brzojavko:

»Koroški Slovenci s prvega Kongresa svoje vseljudske organizacije Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško preko Vas iskreno in borbno pozdravljamo bratsko Sovjetsko zvezo, prvoboriteljico za svobodo malih narodov in pravičen mir v svetu in njenega generalisima Stalina.

Delovni potek našega prvega Kongresa je jasno izpričal, da imamo koroški Slo-

venci svoje mesto v protimperialističnem taboru ob strani vsega naprednega človeštva, ki ga uči in vodi v boljšo bodočnost naš veliki tovariš Stalin.

Nočemo nasilja — hočemo svobodo!

Glede na predstoječa pogajanja o mirovni pogodbi za Avstrijo je I. Kongres Osvobodilne fronte poslal Generalnemu sekretarju Sveta zunanjih ministrov v Londonu brzojavko naslednje vsebine:

»Delegati na I. Kongresu Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško ponovno poudarjamo zahtevo vsega slovenskega ljudstva na Koroškem po priključitvi Slovenske Koroške k matični zemlji Ljudski re-

Svobodna domovina pozdravlja I. Kongres OF

Prezidij I. Kongresa Osvobodilne fronte je sprejel iz svobodne domovine naslednje pozdravne brzojavke:

IOOF Slovenije želi Kongresu plodonosno delo

V brzojavki Izvršnega odbora Osvobodilne fronte Slovenije je rečeno:

»Želimo uspešno in plodonosno delo Kongresu v dobrobit delovnega ljudstva Koroške. Delegacija Osvobodilne fronte Slovenije ne more prisostvovati Kongresu, ker ni dobila dovoljenja avstrijskih oblasti.

Brzojavka predstavništva FLRJ na Dunaju

»Politično predstavništvo FLRJ na Du-

Delegacija IOOF Slovenije na Slovenskem Koroškem

Pokrajinski odbor Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško je na I. Kongres Osvobodilne fronte povabil tudi delegacijo Izvršnega odbora Osvobodilne fronte Slovenije. Kakor pa je razvidno iz pozdravne brzojavke IOOF, se delegacija vsled zavlačevanja potnega dovoljenja s strani avstrijskih oblasti Kongresa ni mogla udeležiti in je na Koroško prispela šele, ko je bil Kongres že končan.

Zmaga kitajskega ljudstva predstavlja poraz imperializma na Daljnem vzhodu

Nanking. — V petek preteklega tedna je odstopil Čangkajšek s svojega predsedniškega mesta in kot vrhovni komandant Kuomintangovih čet. S tem odstopom je nastala v Kuomintangovi Kitajski in posebno v glavnem mestu Nankingu popolna zmeda. Takoj po odstopu Čangkajška je odstopil tudi ministrski predsednik dr. Sunfo s celotno kitajsko vlado. Drugi dan pa je bil odstop vlade na zahtevo novega državnega prezidenta Li Tsung Yen-a, ki ga je še Čangkajšek imenoval za svojega naslednika, zopet preklican. Iz raznih pokrajin Kuomintangove Kitajske javljajo odstopne guvernerjev, visokih oficirjev in poveljnikov vladnih čet.

Prvotno zahtevo Kuomintanga, naj se brezpogojno prekinajo sovražna dejanja in naj se šele nato pristopi k mirovnim pogajanjem, je Komunistična partija Kitajske odločno zavrnila. Po taki dolgi in težki vojni bo demokratična ljudska armada Kitajske šele tedaj nehala streljati na svojega sovražnika, ko bo pripravljen pristati na pogoje, ki jih je stavil Mao Tse Tung, voditelj demokratičnega kitajskega ljudstva in Generalni sekretar KP Kitajske.

Kakor so v Nankingu uradno razglasili, je Kuomintangova vlada imenovala petletansko delegacijo, ki se bo takoj napotila v glavni stan Demokratične armade, da se z njo začne pogajati o premirju na osnovi Mao Tse Tungovih pogojev.

Zmaga Demokratične armade na Kitajskem je tako očitna, da celo reakcionarni angleški časopis »Daily Telegraph« to ugotavlja, ko pravi, da se Kuomintangov režim sedaj ne bo mogel več držati na krmilu in da je zmaga Demokratične armade končnoveljavna.

Neki bivši general Kuomintanga, ki danes živi v Hongkongu, je označil odstop Čangkajška kot uradno potrdilo za poraz Združenih držav Amerike na Daljnem vzhodu.

Ogromne zmage Demokratične armade niso bistvene samo za osvoboditev 400 milijonskega kitajskega naroda izpod zatiranja in polkolonialne odvisnosti, temveč

publiki Sloveniji v okviru nove Titove Jugoslavije.

Glede na dejstvo, da predstavniki koroške deželne in avstrijske zvezne vlade v prizadevanju, da bi preslepili svetovno javnost, potvarjajo dejansko stanje na Slovenskem Koroškem in ob vseh priložnostih govorijo o pravicah in svoboščinah, ki jih baje uživamo koroški Slovenci in v smislu pravilne, demokratične rešitve vprašanja koroških Slovencev ponavljamo našo zahtevo, naj Svet zunanjih ministrov štirih velesil zasliši predstavnike koroških Slovencev — to je predstavnike Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško, ki edini morejo obvestiti svetovno javnost o dejanskih razmerah, v katerih so koroški Slovenci prisiljeni živeti v »demokratični« Avstriji.

Odločno poudarjamo: Nočemo več hlapčevati tujcu, nočemo biti še nadalje izkoriščani, nočemo nasilja, hočemo živeti svobodno združeni s svojimi brati v skupni, svobodni domovini!

naju pozdravlja Kongres Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško in želi mnogo uspeha njegovemu delu.

Pozdravi Kluba koroških Slovencev v Mariboru

»Klub koroških Slovencev v Mariboru najiskreneje pozdravlja Kongres in mu želi mnogo uspehov s toplo željo, da bi se uresničile želje koroških Slovencev po osamosvojitvi.

Smrt fašizmu — svoboda Slovenski Koroški!

Pozdravno brzojavko Kongresu Osvobodilne fronte je poslala tudi Jugoslovanska knjiga na Dunaju.

V delegaciji IOOF so član Izvršnega odbora in dosledni borec za svobodo in enakopravnost primorskih Slovencev tov. France Bevk, njegova žena in član Izvršnega odbora tov. Janez Vipotnik. Delegacija, ki potuje po Slovenski Koroški, je obiskala partizanske grobove, si ogledala partizanski spomenik v št. Rupertu pri Velikovcu, gosposvetški prestol, prosvetni dom v Žitari vesi in različne druge ustanove koroških Slovencev.

Kmečka zveza za Slovensko Koroško naznanja:

Razstava in zaključna prireditve kuharskega tečaja v Rinkolah

V nedeljo, 30. januarja 1949, ob pol 15. uri, bo v Šmilhelu pri Šercarju zaključna prireditve kuharskega tečaja v Rinkolah.

Spored: Govor; šaloigri: »Pri gospodi« in »Mož kuha«; dekliski ples »Zjutraj«; petje moškega, mešanega in ženskega zbor; nastop šmilhelskih tamburašev.

Razstava kuharskih in šiviljskih izdelkov bo od 8. do 18. ure.

Dobrodošli ob blizu in daleč!

Kmečka zveza za Slovensko Koroško

Objava

Kmečka zveza za Slovensko Koroško objavlja naslednje prireditve:

30. januarja 1949 ob pol 10. uri dopoldne kmečko zborovanje v Globasnici pri Šoštarju.

2. februarja 1949 ob 9. uri dopoldne kmečko zborovanje v Dobrli vesi v Narodnem domu.

2. februarja 1949 ob 15. uri kmečko zborovanje pri Voglu v št. Primožu v Podjuni.

11. februarja ob 9. uri dopoldne se vrši v Velikovcu okrajni občni zbor Kmečke zveze za Slovensko Koroško za okraj Velikovec.